

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXXIV. Committens stuprum cum virgine tenetur illam ducere, vel dotare; non autem præcisè cogendus est illam ducere. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

præcedere deberet sententia declaratoria nullitatis
dictæ unionis, interim tamen lite pendente, manu-
tentio concedenda esset congregationi prædictæ :
§. *reservanda, Insit. de interdict.*

5 Non obstat clausula, *sub beneplacito Sedis Apostolicae*, contenta in concordia facta inter Religiosos reformatos, & non reformatos.

Quia clausula illa, *sub beneplacito, &c.* quando non est conjuncta cum clausula annullativa, & non alias, intelligitur si & quatenus de jure beneplacitum Apostolicum sit necessarium: ut bene explicant Addent. ad Ror. coram Gregorio XV. tunc ejusdem Auditore, *decis.* 192. n. 1. & 3.

Non obstat denique quod per Bullam Gregorii XV. cautum fuerit, quod in eventum quod reformatio in dictis monasteriis cesseret, vel extingueretur, officia prædicta claustralia eisdem monasteriis unita in pristinum statum ipso jure converterantur, ita quod ut prius in titulum conferri, & de illis eorumdem monasteriorum monachis respectivè providi debeat, & propter inobservantiam quarundam conditionum in dictis bullis contentarum, videatur deficere reformatio regularis.

6 Respondetur enim, dictam præsentem contra-
ventionem, & inobservantiam conditionum non
obstare: tum quia dicta asserta contraventio, erat
in Capitulis omnino separatis, & nullo modo con-
nexus cum negotio principali, & cum calculare, de
qua agitur, reservandi pensiones. Quando au-
tem agitur de non implemento in Capitulis sepa-
ratis, & nullo modo connexis, non impedit manu-
tentioem: *Narr. consil. 133. m. 5. Surd. consil. 101 r.*
m. 25. Mantie. de tacit. conv. lib. 3. tit. 16. n. 22.
Idem decif. 1238. num. 2. quamvis in materia simo-
niæ aliud fit statuendum, ex notatis infra *cap. 18 §.*
num. 10. Maximè quia pro parte dicti Domini im-
petrantis, non fuit probata contraventio, seu non
adimplementum conditionum requisitarum: quod
tamen probare tenebatur, cum implementum non
7 deberet fieri ipsi impetranti. † Quando enim ad-
implementum non debet fieri ipsi neganti, tunc ille
qui opponit de non implemento, tenetur probare
illam negativam: *Ror. apud Marchefan. part. 1.*
cap. 2. num. 27. in princip. fol. 122. quia cum impe-
8 trantis funder intentionem suam in negativa, † quæ
est causa finalis suæ petitionis, debet illam conclu-
denter probare: ut dicitur in dicta *decif.* & probat
9 Additio ad Ludovif. *decif. 261. n. 5. in fine.* † Imo
quod exceptio non adimplementi non retardat ju-
diciam manutentionis, probat *Post. in tract. de man-*
utent. observat. 63. num. 4. in novis, allegans *Thom.*
decif. 7. n. 24. Ideo dicti Reformati manutene-
nendi sunt in dicta quæ possessione acceptandi di-
miffiones dictorum Officiorum claustralium, cum
reservatione pensionis: atque ita fuit exequutum,
& dimiffio effectum sortita fuit.

CAPVT CLXXXIV.

Committens stuprum cum virgine, tenetur
illam ducere, vel dotare, non autem
præcisè cogendus est illam ducere. Pro-
missio matrimonii, copula subsequuta,
non facit ut matrimonium contractum
fuisse dicatur. Raptus an & quando im-
pediat matrimonium inter raptores, &

raptam. Probatio per testes an & quan-
do admittatur in causa matrimoniali.
Declaratio puellæ jurantis se fuisse à tali
corruptam, non probat. Sufficit tamen
ad probandam virginitatem, si jurare
se fuisse virginem. Probatio per testes
quando admittatur in causis matrimo-
nialibus.

S V M M A R I V M.

- 1 *Qui commisit stuprum, non tenetur præcisè probare ducere, sed liberatur dotem illi restituendo.*
- 2 *Promissio matrimonii, subsequens à copulâ non operatur verum matrimonium ex consuetudine qua viget hodiernis temporibus.*
- 3 *Qui promissit cum aliqua contrahere, & stuprum commisit, cogi potest ad nubendum: sed si persistat in perinacia, dimittendus est sine dote.*
- 4 *Matrimonia coacta infelices ut plurimum sentiunt exitus.*
- 5 *Matrimonium adolescentis, qui promissit aliquam ducere in uxorem, non est retardandum cum alia, cum non possit præcisè cogi ad ducendam primam in uxorem.*
- 6 *Inter raptores & raptam non potest consistere matrimonium, dispositione juris, & Canonis deservienti.*
- 7 *Causa criminalis quando sit præjudiciali conceptione incompatibilitatis.*
- 8 *Probato per testes quando admitti possit damnum de causa matrimoniali.*
- 9 *Probato per testes non debet rejici, quando agitur de causa criminali.*
- 10 *Probato per testes non est admittenda quando probato factò jus non resultaret, & sic probatio est inutilis.*
- 11 *Probata inhonestate vitæ mulieris cessat alio criminalis contra stuprantem.*
- 12 *Statui juramento mulieris jurantis se fuisse virginem tempore stupri.*
- 13 *Probatio virginittatis per juramentum mulieris cessat, si probeatur veritatem esse in contrarium & quod ab alio, vel aliis fuerit cognita.*
- 14 *Non creditur mulieri accusanti certam personam de stupro circa se commissio.*

- 2 *Promissio matrimonii, subsequens copulâ non opor-
tatur verum matrimonium ex consuetudinibus
que vigent hodiernis temporibus.*

- 3 Qui promissit cum aliqua contrahere, & si promissum
commisit, cogi potest ad nubendum: sed si per-
sistat in perunacia, dimittendus est sine
dote.

4. *Matrimonium coactum infelices ut plurimum sortitur exitus.*

- S Matrimonium adolescentis, qui promissit aliquam
ducere in uxorem, non est retardandum con
alia, cum non possit præcisè cogi ad ducendum
primam in uxorem.*

- 6 Inter raptorem & raptam non potest consistere ma-
trimonium, dispositione juris, & Canonici.
dentini.

- 7 *Causa criminalis quando sit prejudicialis cognitione incompatibilitatis.*

- 8 *Probatio per testes quando admitti possit in re
de causa matrimoniali.*

- 9 Probatio per testes non debet rejici, quando agitur
de causa criminali.

- 10 *Probatio per testes non est admittenda quando probato facto ius non resultaret, & sic probatio est inutilis.*

- 11 *Probata inhonestate vita mulieris cessat alius in
minis contra stuprantem.*

- 12 Statut juramento mulieris jurantis se fuisse virg-

- 13 *Probatio virginitatis per iuramentum modum cessat, si probetur veritatem esse in contrarium. Et quod ab alio, vel aliis fuerit cognita.*

- 14 Non creditur mulieri accusanti certam personam
de stupro circa se commisso

D Vm Nobilis quidam adolescens effiet in pro-
cincta contrahendi matrimonium, factis de-
more denunciationibus, fuit impeditus per
affectionem factam pro parte Margarete, & eius
parentis, quæ futuram illum sponſum accusatorem
rapui, & stupro, petentes illum cogi præciſi
ducendum dictam Margaretam in uxorem: Cum
autem hoc negotium in ſuprema Curia Patris
ti decidendum eſſet, ſapponendum fuit primo
cau, quod per Legem antiquam in libro Exodi, &
cautum erat, quod ſi quis ſeducerit virginem
nec deſponſatam, dormieritque cum ea, debeat
eam, & habebit illam in uxorem: quod etiam
ordinatum fuit in Deuteronomio, c. 22. num. 19.
pe quod in tali caſu, iſi qui delictum huiusmodi
commiſſit, dabit patri puellæ quinquaginta
cloſ argenti, & habebit eam uxorem: cui deinceps
conformis eſt diſpoſitio iuris Canonici in cap.
de adul. & ſuper. † Super interpretatione quoque
verbi

Qu. & Res. ben. Pars III. Cap. CLXXXIV. 141

verborum, DD. unanimi consensu dixerunt verba illa: *Dorabit*, & *Ducet*: intelligenda esse alternatim, nempe *Dorabit*, vel *Ducet*: attentio maxime, quod in cap. 2. eod. tit. summus Pontifex loquitur alternativè, nempe quod aut ducat, aut puniatur: Vnde DD. in dicto cap. 1. nempe Innocent. Host. Ioan. Andr. Henric. Bohic. & omnes alii dicta verba intelligunt alternativè, nempe quod aut doret, aut ducat: teste Claro in §. *Suprum*. n. 3. Comel. ad legem 80. *Tauris*, n. 7. in fine, Chassan. *consil.* 40. n. 1. Le Brun, *au proces criminel*, lib. 1. tit. de la formation, versic. est remarquable. Cod. Fabr. lib. 9. tit. 7. ad leg. lul. de adult. definit. 5. n. 5. & 6. & ita decisum fuit in Rota Romana dec. 77. p. 4. divers. repetita dec. 74. inter decisiones criminales Farinacii, & tradit idem Farinac. de delict. carn. g. 147. n. 9. 8.

2 Et prædicta locum habent, non obstante promissione matrimonii & subsequuta copula carnali: quia hodie ex dispositione Concilii Tridentini, & ex edicto Henrici III. sub anno 1585. similia matrimonia præsumpta per copulam subsequutam locum non habent: & dispositio juris Canonici in cap. it qui fidem 30. de sponsal. est abrogata.

3 Potest quidem ratione fidei data cogi sponsus per censuras Ecclesiasticas, si sit Catholicus, vel per incarcerationem suæ personæ, & contrahendum sponsalia cum illa, quam desloravit, cap. ex literis, despons. Rota in Calagurritana matrimonii, 13. Martii 1643. coram D. Melio, sed coactio ista non debet esse præcisæ, imò stante pertinacia præteriti sponsi, tenetur illum contrahere recusantem ablovere, & relaxare: atque ita concordantur textus in dicto c. ex literis 10. & in c. requisivit 17. de sponsal. & quia matrimonia coacta malos & infelices ut plurimum faciunt eventus: ut dicunt DD. in c. requisivit, & dicto c. ex literis, Menoch. *consil.* 786. D. Bel. *conf.* 3. 2. n. 1. Burat. *decis.* 3. 1. & ibi Addent. Mant. de tacit. convent. lib. 3. tit. 17. n. 16. & 11.

4 Quibus ita suppositis sequitur matrimonium dicti adolescentis cum illa, quam uxorem habere desiderat, non posse retardari per oppositionem dictæ Margaretæ, nec per processum criminalem contra illum intentatum, cum dicta oppositio sit inutilis: non enim potest impedire dictum matrimonium, cum illi duntaxat jus comperat ad petendam dotem, non autem ad impediendum dictum matrimonium: ut præter DD. supra citatos, tradit Thesaur. *decis.* 3. n. 3. in §. conclus. vers. tamen hodie. Cancr. lib. 3. c. 1. n. 26.

6 Similiter non potest impediri dictum matrimonium sub prætextu raptus allegati, cum licet verus intervenisset raptus, non tamen cum dicta Margaretæ posset contrahi matrimonium per dictum Adolescentem, cum inter raptorem & raptam matrimonium subsistere non possit, tam ex dispositione Concilii Tridentini, quam ex antiquis Canonum constitutionibus: c. de puellis, c. si autem, & c. si placuit, 3. 6. q. 2. l. unica, §. fin. autem, C. de raptu virginum, notat. Glof. in c. fin. de raptibus. Intellige ut hoc locum habeat quando rapta est in potestate raptoris. Aliàs si esset in loco libero matrimonium invicem contrahere possent, ut dixi supra c. 1. 17. post Menoch. *consil.* 1083. n. 16. Farinac. de delict. Carnis. *quæst.* 145. num. 26.

7 Neque causa criminalis potest dici præjudicialis ad civilem, cum una non sit præjudicialis alteri, & possint simul se compati, quod dictus Adolescentis possit nubere cum sua sponsa, & simul condemnari ad dotandam Margaretam, aut ad pœnam aliquam extraordinariam, quatenus stuprum cum illa com-

missum probaretur: ex notatis per Batt. in l. fundum ff. de exceptionib. & per Coccin. *dec.* 308. n. 7.

Negari autem non potest, quod si tractaretur de fœdere matrimonii consummati, probatio per testes esset admittenda: Addent. ad Louet *littera M.* n. 26. col. 2. versic. ce neanmoins, & Sicut etiam in causa criminali stupri, non esset rejicienda probatio per testes, quia Ordinatio Regia, rejiciens probationem per testes faciendam, loquitur tantum de causis civilibus, non autem de criminalibus: ut videre est in collatione Ordinationum Regiarum, lib. 4. tit. 3. §. 17. Cod. decisionum forens. lib. 3. tit. 20. *decis.* 1. 2. n. 2. versic. devantage, & Sed in casu de quo agitur, probatio per testes non est admittenda, cum etiam probatio stupro non possit impediri matrimonium cum dicta sponsa futura, & sic frustra admitteretur probatio, quæ facta non relevaret: l. hac stipulatio, §. Divus, ff. ut legator. non. caveat.

Hoc etiam certum est, quod si dictus Adolescentis probaret vitam inhonestam dictæ Margaretæ, liber esset ab omnibus impetitionibus illius: quia una ex præcipuis circumstantiis in hujusmodi negotiis hæc est, ut illa quæ petit se dotari, fuerit virgo: Mant. lib. 1. de conjectur. ultimar. volunt. tit. 12. num. 28. versic. secundo est advertendum, Farinac. de delict. carn. *quæst.* 147. n. 8. 2. §. item lex Julia, & ibi DD. *Instit. de public. judic.* & Verum est tamen quod stabitur illius juramento, si asserat se tempore stupri fuisse virginem, cum habeat pro se præsumptionem juris naturalis: Farinac. de delict. carn. *quæst.* 147. num. 3. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 2. num. 6. & Si tamen ex adverso probaretur illum fuisse ab aliis cognitam, non crederetur tali juramento, quia præsumptio cedit veritati: Clar. in §. *suprum*, num. 4.

Si verò etiam cum juramento dicat se fuisse à tali, vel tali persona stupratam, illi non creditur quoad hoc: Thesaur. *dicta decis.* 3. n. 4. in 6. conclus. post Alexand. Bald. & Boët. *ibid.* Allegatos, Cod. Fabian. lib. 9. tit. 7. *definit.* 6.

CAPVT CLXXXV.

Error in diœcesi impetrantis viciat concessionem, si aliunde non constet de veritate & identitate personæ, secus tamen est si adsit error in diœcesi, in qua beneficium situm est: illa autem diœcesis exprimenda est, à qua impetrans originè ducit. Incompatibilitas beneficiorum inducit privationem si sit præcisæ, secus si sit causativa: videlicet si consistat in sola jactura lucri fructuum. Si nepos, nullo præcedente pacto, patrum suum resignantem in domo canonicali receperit non potest ex eo solo argui de simonia, vel confidentia. Irregularitas incurta propter malam promotionem ad sacros Ordines, utrum operetur privationem tam ratione beneficiorum obtentorum, quam obtinendorum. Rehabilitatus ad beneficium utrum indigeat adeptione novæ possessionis.

SV MMA